

Vzdělávací obor: **Výchova ke zdraví a bezpečí**

Očekávaný výsledek učení: **CZB-VZB-003-ZV9-012**

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

Popis úrovně Splněno

- Prokáže znalost pravidel silničního provozu při řešení modelových situací.
- Zdůvodní používání jednotlivých bezpečnostních prvků ve výbavě chodce i cyklisty.
- Uvede nebezpečí (pro sebe i druhé) plynoucí z nevhodného chování v roli chodce, cyklisty, cestujícího v dopravních prostředcích.
- Vysvětlí na modelové situaci vztahy a etické chování jednotlivých účastníků silničního provozu.

..

Elektrokoloběžka

Autorky materiálu: Eva Marádová, Miroslava Kovaříková

Anotace

Ilustrace je zaměřena na znalosti pravidel silničního provozu a jejich aplikace v praktickém životě. Umožňuje žákům ověřit si, zda dokáží řešit dopravní situace v souladu s pravidly silničního provozu s důrazem na zajištění vlastní bezpečnosti i osob ve svém okolí. Cílem aktivity je příprava pro bezpečné užití elektrokoloběžky. Vede žáky k bezpečnému a odpovědnému chování v situacích silniční dopravy a k dodržování pravidel silničního provozu při pohybu na elektrokoloběžce. Staví žáky před situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí, vytváří prostor pro otevřenou diskusi žáků o významu odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích.

Postup realizace / Zadání pro žáky

Úvod – Motivace/evokace

Vyučující zahájí hodinu otázkou: Kdo z vás používá nebo někdy použil elektrokoloběžku?

Následná diskuse o používání elektrokoloběžky:

- *Je jízda na koloběžce bezpečná?*
- *Jaké jsou klady a zápory používání elektrokoloběžky (čistá mobilita, možnost sdílení, dojezd až 60 km × doba nabíjení, nezvládne každý terén, nežádoucí úpravy apod.)?*
- *Jaká pravidla je třeba dodržovat pro bezpečný pohyb s elektrokoloběžkou?*

Hlavní část – Práce s příběhem Elektrokoloběžka

Aktivitu je možno organizovat jako práci ve skupinách.

Přečtěte si následující text. V textu vyhledejte příklady rizikového používání elektrokoloběžky.

Elektrokoloběžka

Deváťák Honza byl vždycky zvědavý – a když si rodiče pořídili elektrokoloběžku, nemohl se dočkat, až si ji vyzkouší. Patnáct už mu bylo a nad ničím dalším už nepřemýšlel. Po škole přemluvil kamarádka Adélu, aby se spolu projeli. Honza si přilbu sice nasadil, ale nechal ji špatně zapnutou. Adéla si navíc myslela, že ve dvou to bude větší sranda, a tak se oba naskládali na jednu koloběžku. Vyrázili, rychlost přes 20 km/h jim připadala skvělá, a Adéla dokonce s mobilem v ruce zapnula hudbu. V tu chvíli do zatáčky nečekaně vešel chodec se psem. Honza, jak měl jen jednu ruku na řídítkách, protože druhou držel Adélu, se snažil prudce brzdit. Zapomněl správný postup a místo aby váhu přenesl dozadu, naklonil se dopředu a oba letěli k zemi. Adélu i Honzu po pádu bolela sedřená kolena – právě na chrániče si oba nevzpomněli. Chodec se lekl, psovi se naštěstí také nic nestalo. Honza poprvé slyšel od pána, že po chodníku na elektrokoloběžce nesmí jezdit a že za tuto hloupou chybu by mohl dostat pokutu! Doma Honzu čekali rozzlobení rodiče. Elektrokoloběžku si vzal bez jejich vědomí, a navíc nedodržel ani základní bezpečnostní pravidla.

Rodiče Honzovi vše vysvětlili a společně se domluvili, že si smí koloběžku půjčovat při dodržení několika klíčových pravidel.

Od té doby už Honza jezdí sám, v helmě, a oběma rukama drží pevně řídítka. Mobil i sluchátka zůstaly v batohu a Adéle slíbil, že příště pojede jen vedle něj na své vlastní koloběžce. „Největší hrdinství je přiznat si chybu a pak jezdit tak, aby už žádná nehoda nepřišla,“ usmál se Honza a stal se pro kamarády inspirací.

Úkol pro skupiny:

Připravte scénky („Honzu láká koloběžka“) – simulované situace, jak by mohl rozhovor Honzy s rodiči probíhat. Rozdělte role. V roli rodičů se snažte Honzovi vysvětlit, proč jeho chování bylo nebezpečné. Diskutujte s Honzou, která základní pravidla musí dodržovat, abyste mu dovolili jezdit na elektrokoloběžce. V roli Honzi se doptávejte na podrobnosti. Ve scénkách se zaměřte zejména na vysvětlení významu dodržování následujících pravidel:

- Na elektrokoloběžce smí jezdit jen sám (jen jedna osoba).
- Vždy bude používat helmu a chrániče.
- Nebude jezdit po chodníku, na který elektrokoloběžka nepatří, a bude jezdit po cyklostezkách nebo na komunikacích, kde je to povoleno.
- Obě ruce bude mít stále na řídítkách.
- Nebude za jízdy používat mobil ani sluchátka.
- Bude používat oděv s reflexními prvky.
- Vždy bude dávat pozor na ostatní účastníky silničního provozu, přizpůsobovat rychlost situaci.
- Bude pomáhat s pravidelnou údržbou elektrokoloběžky.

Cvičení:

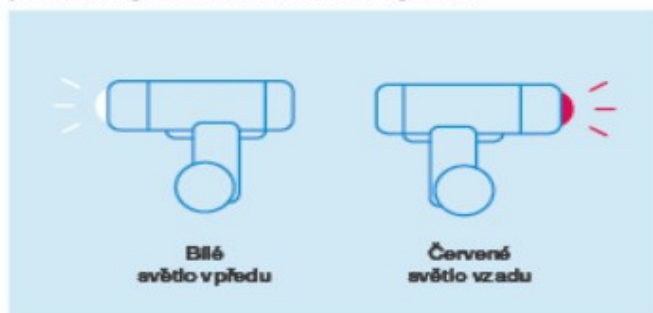
Seznamte se s povinnou výbavou elektrokoloběžky. Diskutujte o významu jednotlivých bezpečnostních prvků.

Povinná výbava

www.mdcz.cz – metodický pokyn elektrokoloběžky

Za snížené viditelnosti, kterou rozumíme dobu od soumraku do úsvitu, mlhu či husté sněžení, a déšť je povinnou výbavou elektrokoloběžky dále:

Doporučená výbava

Doporučenou výbavou elektrokoloběžky je například zvonek, který je vhodně využít při jízdě po sdílených stezkách pro chodce a cyklisty.

Zdroj: Besip (<https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Cykliste/Elektrokolobezky>)

Společná reflexe a rozvíjející aktivita

- S jakými jinými příklady rizikového chování na elektrokoloběžce jste se setkali?
- Pokud používáte elektrokoloběžku, jakou odpovědnost na sebe přebíráte?
- Navrhněte a zpracujte jinou možnou formu propagace bezpečnostních pravidel pro elektrokoloběžky (natočení reklamy, podcastu)

Shrnutí:

Co jsem se dozvěděl nového?

Jak se změnil můj pohled na elektrokoloběžky?

Jsem připraven použít elektrokoloběžku?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-ZV9-001	<i>Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.</i>	-vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor -podněcuji žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace -vytvářím prostor pro otevřenou diskusi žáků o významu svobody a odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích, představuji jim a nechávám je navrhovat různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky -vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

Metodický komentář pro učitele

- Pro skupinovou práci je vhodné využít materiály BESIP dostupné z <https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Cykliste/Elektrokolobezky> ;
- Je-li to možné, využijte k nácviku situací dopravní hřiště;
- Podněcujte žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedte k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace v modelových situacích k aplikaci pravidel jízdy na koloběžce;
- Motivujte žáky k přijetí vlastních rozhodnutí a k odpovědnému uvažování významu dodržování pravidel chování v silničním provozu (při použití elektrokoloběžky);
- Posilujte u žáků vědomí osobní odpovědnosti v běžných situacích bezpečného pohybu chodce, cyklisty jako předstupně řízení motorky, auta;
- Při seznamování s elektrokoloběžkou využijte obrazovou dokumentaci, případně reálné ukázky.

Popis ověřování

Pozorování a diskuse

Učitel

- sleduje aktivitu žáků při přípravě scének k modelové situaci (Honzu láká koloběžka);
- pozoruje práci žáků ve skupinách, sleduje participaci jednotlivých žáků, ochotu domluvit se na společném úkolu;
- umožní žákům prožít sebereflexi vlastního chování při použití elektrokoloběžky;
- vyváří příležitosti ke vzájemnému učení, k předávání pozitivních zkušeností, jak se správně chovat v silničním provozu, a proces vzájemného učení monitoruje;
- klade otázky a sleduje, do jaké míry žáci při prezentaci úkolů dokáží obhajovat a zdůvodňovat výsledky své společné práce – pravidla používání elektrokoloběžky;
- ověřuje, jak žáci dokáží v diskusích aplikovat pravidla bezpečného chování při použití elektrokoloběžky;
- vyhodnocuje, jak žáci hodnotí konkrétní dopady svého jednání na ostatní lidi a svět;
- sleduje, zda žáci dokáží zdůvodnit potřebu převzetí odpovědnosti za dění kolem sebe – vliv širokého využívání elektrokoloběžek vzhledem k udržitelnému rozvoji.

Reflexe:

- *Co mě v aktivitách nejvíc zaujalo?*
- *Co jsem se dnes naučil/a?*
- *Co bylo nejnáročnější?*
- *Zapojil/a jsem se do aktivit ve skupině?*
- *Změnil se můj názor na používání elektrokoloběžek?*
- *Cítil/a jsem se při práci v týmu bezpečně?*
- *Přemýšleli jsme o osobní odpovědnosti za bezpečí všech účastníků silničního provozu?*